

De Standdaard 24.9.81
(Brussela)

Vochtigheid, water van leven en dood

KORTRIJK — De voorstellingen van Het Plastisch Teater van de Katholieke Universiteit van Lublin (Polen), onder de leiding van scenarist, dekorontwerper en regisseur Leszek Madzik, houden zowat het midden tussen museum-akt en teater-akt. Men zou het als uitgangspunt zo kunnen voorstellen, dat verschijningsvorm en kompositie van objekten in zekere zin tot „daad“ opgevoerd worden, en dat de daad suggestief-ingehouden „beeld“ wordt. Het geheel geschiedt in een sterk gebonden belevings sfeer, waarbij vooral de afwezigheid van het woord en de aanwezigheid van ruimtevullende muziek een konstante is. Op uitnodiging van Limelight maakt de groep een kleine toernee in België. Wij zagen „Vochtigheid“, een kort maar beklemmend spektakel.

Konkrete eenduidige „interpretaties“ worden hierbij niet verwacht, want iedereen zal

vanuit eigen associaties wel anders reageren op de signalen die door beeld en klank worden

uitgezonden. Deze signalen bepalen wel een zekere golflengte, waarop de inhouden „leven“ en „dood“ zich aftekenen. In de doodse materie (een grauw koloriet) meen je *menselijke figuren* en bewegingen te ontdekken, en in de *menselijke rekwi-sieten* (masker, hangende armen en benen) herken je dodelijke verstarring. Is dit een leven-op-weg-van stof-naar-fos-siel?

Spelonk

Al bij het binnentreden in de zaal slorpt de duisternis de

toeschouwer op. Precies dit gevoel, dat men ruimtelijk méér dan ooit participeert, wordt een half uur lang door buitengewone ruimtewerking in stand gehouden. Net of je opgeslorpt bent in een diepe spelonk, met zwartglimmende wanden en een natterige bodem, en waar het druppen een akoestisch feit is. Hoe groot en ontgrensd de zwarte ruimte ook lijkt, ze dient niet om gevuld te worden door een barok beeldenspel of met figuren die de ruimte nodig hebben om grote bewegingen te beschrijven. Wel ziet men traag na mekaar, en soms vaag, beeldkonstrukties letterlijk uit de duisternis opdoemen en weer weggebben. Ze lijken wel „even“ grijpbare archetypen uit een of ander onderbewustzijn, die even komen aanvloeien. Het ritme wordt hierbij sterk bepaald door de zuinige lichtwerking en de muziek, die van een kosmische dimensie is. Hij aksentueert, verbindt en kondigt aan. Hij roept zowel sentimentele weemoed op, als de triomf van het onheil.

In een in de duisternis uitgespaard lichtluik beginnen heel behoedzaam twee handen een maskerhoofd tot levend, open gelaat te ontbolsteren. De positie geeft je de indruk dat de handen precies de navel, het centrum, aan het betasten zijn. En er komt even beweging van achter een ander lichtraam, net een aquarium (het leven binnenin? het verweer?), en het gelaat wordt onder een wit doek geborgen, om straks helemaal bevrijd te worden? Maar terzelfdertijd wordt het tot een soort van dodenmasker gekneed.

Volgens verticale en horizontale sporen volgen na mekaar beelden van gehangenen, van grote opgebaarde mensenprofielen, en ook dode of verrezen schimmen in een carrouselbeweging. Ik moest denken aan een doek (van Francis Bacon geloof ik) met aan haken opgehangen vleeshompen, toen drie lompen als gekruisigden hoog opgetrokken werden: een soort van verwording, waarin plots de zachtmenselijke bewegingen van nieuw zoekend leven te ontwaren vallen. Waarop het indrukwekkend slotbeeld dan weer een reusachtige, eeuwige foetus zou kunnen zijn, die dood neerhangt, en waarvan minutenlang water afdruipt. Geen levenswater hier. Je waant je in een soort van „environment“, dat de vochtige moederschoot voorstelt.

Naar men zegt wordt in een andere produktie, „Herbarium“, het vegetatieve kamerplantengesluimer uitgebeeld, met mensen die in een louter plantaardige toestand zijn vervallen.